

مقایسه اثربخشی الگوهای درمان "شناختی-رفتاری" و "حساسیت‌زدایی حرکات چشم و پردازش مجدد" بر بیماران مبتلا به اختلال استرس پس از ضربه ناشی از جنگ

محمدجواد احمدی‌زاده^{۳*} PhD، حسین اسکندری^۱ PhD، محمدرضا فلسفی‌نژاد^۲ PhD، احمد برجلی^۱ PhD

^{*}گروه روان‌شناسی بالینی و عمومی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

^۱گروه روان‌شناسی بالینی و عمومی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

^۲گروه سنجش و اندازه‌گیری، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

چکیده

اهداف: اختلال استرس پس از ضربه، نوعی اختلال اضطرابی است که در افرادی که در معرض وقایع آسیب‌رسان روانی قرار گرفته‌اند بروز می‌کند. روش درمان شناختی-رفتاری یکی از متداول‌ترین روش‌های درمان روان‌شناختی است. روش درمانی حساسیت‌زدایی حرکات چشم و پردازش مجدد نیز به‌عنوان یکی از درمان‌های نسبتاً جدید و سریع روان‌شناختی اختلال استرس پس از ضربه شناخته می‌شود. این مطالعه با هدف مقایسه اثربخشی دو روش درمان شناختی-رفتاری و حساسیت‌زدایی حرکات چشم و پردازش مجدد بر کاهش علائم اختصاصی و بهبودی بیماران مبتلا به اختلال استرس پس از ضربه ناشی از جنگ انجام شد.

روش‌ها: این مطالعه از نوع مطالعات آزمایشی است که در سال ۱۳۷۷ انجام شد. در این مطالعه با استفاده از طرح شبه‌آزمایشی، تعداد ۴۵ نفر از جانبازان مبتلا به اختلال استرس پس از ضربه ناشی از جنگ، با انتخاب و جایگزینی تصادفی مورد بررسی قرار گرفتند. آزمودنی‌ها به‌صورت تصادفی به ۳ گروه ۱۵ نفره درمان شناختی-رفتاری، حساسیت‌زدایی حرکات چشم و پردازش مجدد و کنترل تقسیم شدند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات شامل فهرست اختلال استرس پس از ضربه ویرایش نظامی PCL-M و چک لیست اختلالات روانی SCL-90-R بود. داده‌ها پس از جمع‌آوری به‌وسیله نرم‌افزار SPSS 16 با آزمون‌های آمار استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نمرات هر دو گروه درمان شناختی-رفتاری و حساسیت‌زدایی حرکات چشم و پردازش مجدد نسبت به پس‌آزمون گروه شاهد تفاوت معنادار داشت.

نتیجه‌گیری: هر دو روش درمانی بر کاهش علائم اختلال استرس پس از ضربه موثر است.

کلیدواژه‌ها: اختلال استرس پس از ضربه، درمان شناختی-رفتاری، حساسیت‌زدایی حرکات چشم و پردازش مجدد

Comparison the effectiveness of "cognitive-behavioral" and "eye movement desensitization reprocessing" treatment models on patients with war post-traumatic stress disorder

Ahmadizadeh M. J.* PhD, Eskandari H.¹ PhD, Falsafinejad M. R.² PhD, Borjali A.¹ PhD

*Department of Clinical & General Psychology, Faculty of Psychology & Educational Sciences, Allameh Tabatabaie University, Tehran, Iran

¹Department of Clinical & General Psychology, Faculty of Psychology & Educational Sciences, Allameh Tabatabaie University, Tehran, Iran

²Department of Assessment & Measuring, Faculty of Psychology & Educational Sciences, Allameh Tabatabaie University, Tehran, Iran

Abstract

Aims: Post Traumatic Stress Disorder (PTSD) is an anxiety disorder which can develop after exposure to any event which results in psychological trauma. Cognitive-Behavioral Therapy (CBT) is the most commonly used treatment for the disease and Eye Movement Desensitization and Reprocessing (EMDR) is a more rapid, relatively recent method. This study was designed with the aim of comparing the efficacy of Cognitive-Behavioral Therapy and Eye Movement Desensitization and Reprocessing method on reduction of specific symptoms and recovery in patients suffering from PTSD due to war.

Methods: This experimental study was performed in year 2008. 45 veterans suffering from PTSD were divided randomly into three CBT, EMDR and control groups. Each of the mentioned groups contained 15 members. Two questionnaires including PTSD checklist-military version and symptom checklist 90 revised were applied in order to collect data. Data was analyzed using inferential statistical tests by SPSS 16.

Results: Scores of CBT group and EMDR group had a significant difference from control group scores.

Conclusion: Both models are effective on reduction of symptoms in PTSD.

Keywords: Post Traumatic Stress Disorder (PTSD), Cognitive-Behavioral Therapy (CBT), Eye Movement Desensitization and Reprocessing (EMDR)